

## **Temat: Jak rozpoznać u siebie i innych dominujący zmysł (styl poznawczy)**

### **Scenariusz lekcji wychowawczej**

#### **Cele:**

- przypomnienie wiadomości na temat zmysłów i ich roli w życiu człowieka
- poznanie sposobów umożliwiających rozpoznanie dominującego zmysłu podczas uczenia się
- kształtowanie umiejętności wykorzystania informacji o swoim stylu poznawczym do przyspieszenia procesu uczenia się

#### **Osiągnięcia ucznia:**

- ustali swój dominujący zmysł (styl poznawczy)
- potrafi rozpoznać dominujący zmysł swojego partnera
- wie jakie jest jego najdogodniejsze środowisko uczenia się
- zna sposoby zwiększania efektywności uczenia się zgodnie ze swoim dominującym zmysłem

**Metody:** wykładu, burzy mózgów, problemowa, ćwiczeniowa

**Formy pracy:** frontalna, indywidualna, w parach, w grupach

**Pomoce:** plansze rysunkowe, plansze z napisami, papier, flamastry, kartki z napisami do porządkowania

#### **Przebieg zajęć:**

1. Nauczyciel wprowadza uczniów w tematykę i cel zajęć. Następnie zadaje pytanie - *Ile mamy zmysłów i jakie?* Uczniowie wymieniają - *wzrok, słuch, węch, smak, dotyk.*
2. Uczniowie pracują w 5-ciu grupach (tyle ile jest zmysłów) i metodą burzy mózgów wypisują na dużych kartkach wszystkie wiadomości i skojarzenia związane z danym zmysłem jakie im przyjdą do głowy. Jedna osoba z grupy prezentuje głośno zapisy.
3. Mini-wykład nauczyciela:  
*Człowiek w poznaniu otaczającej go rzeczywistości wykorzystuje 5 zmysłów, a tym 6, o którym wiemy najmniej (bo nie on odpowiedniego narządu ciała) jest intuicja. Niemniej jednak w mniejszym lub większym stopniu wszyscy odczuwamy jego istnienie.*

*Czy wszystkie wymienione dziś zmysły są w jednakowym stopniu wykorzystywane przez człowieka w procesie uczenia się w szkole? Oczywiście nie. Głównie wykorzystujemy wzrok, słuch, dotyk (smak i węch lepiej służą zwierzętom)*

Nauczyciel wiesza plansze rysunkowe 3 wymienionych zmysłów i dodaje 4.

*Tym czwartym elementem naszego ciała, przez który docierają do nas bodźce i informacje z otaczającego nasz świata są mięśnie ruchowe (mięśnie rąk, nóg, kręgosłupa).*

*Odbierając informacje, ucząc się korzystamy oczywiście ze wszystkich dostępnych nam sposobów, jednak jeden lub dwa z nich mamy bardziej rozwinięte niż pozostałe. Mają na to wpływ indywidualne sprawy genetyczne, sposób wychowania oraz wczesny etap uczenia się (zwłaszcza 4 pierwsze lata naszego życia).*

*Jeżeli pewne ścieżki przepływu informacji z naszych zmysłów i ciała do mózgu są często używane, to tworzą trwałe, automatyczne połączenia. Jeśli więc uczymy się nowego materiału, to powinniśmy korzystać z tych utartych i wyćwiczonych dróg. Wtedy uczenie się jest łatwiejsze i szybsze. Dlatego poznać dziś, który sposób odbierania i przekazywania informacji do mózgu najbardziej wam odpowiada, a więc czy jesteś wzrokowcem, słuchowcem, dotykowcem czy kinestetykiem.*

Do plansz rysunkowych nauczyciel przywiesza napisy – wzrokowiec, słuchowiec, dotykowiec, kinestetyk.

4. Nauczyciel wiesza na tablicy (przed planszami rysunkowymi) pytania i czytając je głośno dodaje, że udzielenie odpowiedzi na nie pomoże nam rozpoznać dominujący styl poznawczy danej osoby.

- 1. Na co zwraca uwagę ....?**

- 2. Jakich zwrotów używa?**

- 3. Jak się zachowuje?**

- 4. Co mu najbardziej przeszkadza podczas uczenia się?**

Uczniowie pracują w 4 grupach (4-5 osobowych). Każda grupa dostaje po 4 gotowe opisy odpowiedzi na jedno z pytań. Zadanie polega na przedyskutowaniu i przeanalizowaniu oraz dopasowaniu do 4 wymienionych stylów poznawczych. Gdy grupy są zgodne co do podziału zawieszają opisy we właściwych miejscach na tablicy.

5. Nauczyciel czyta głośno dopasowane opisy i sprawdza wspólnie z całą klasą. W przypadku błędnych odpowiedzi naprowadza uczniów dodatkowymi pytaniami. Opisy stylów poznawczych łącznie z pytaniem 5 powinny wyglądać następująco:

	<b>Wzrokowiec</b>	<b>Słuchowiec</b>	<b>Dotykowiec</b>	<b>Kinestetyk</b>
<b>1.</b>	Wrażliwy na elementy wizualne otoczenia ,ma dobrą pamięć do twarzy spotkanych osób, ubrania, wyglądu	Wrażliwy na dźwięki, mowę, ton głosu, muzykę, łatwo zapamiętuje imiona, nazwiska	Wrażliwy na doznania fizyczne oraz uczucia własne i innych, gdy spotyka osoby to zapamiętuje jak się czuł w ich towarzystwie,	Wyczulony na ruch i działanie w swoim otoczeniu, potrzebuje miejsca by się poruszać, spotykając nowe osoby pamięta jak się zachowywały, co robiły
<b>2.</b>	<b>Widzę</b> , że to nie jest to o co mi chodzi. Pozwól, że <b>spojrzę</b> na to z innej strony.	To <b>brzmi</b> obiecująco. Chciałbym <b>usłyszeć</b> , co masz mi do powiedzenia	<b>Czuję</b> , że w tym tkwi sedno sprawy. Mam <b>przezucie</b> , że powinnam się z tym jeszcze wstrzymać.	Nie <b>łapię</b> tego. Chciałbym, żebyś przestał się mnie <b>czepiać</b>
<b>3.</b>	Mało mówi, jest estetyczny, gustownie się ubiera	Mówi szybko i rytmicznie, często mruczy coś pod nosem, ma miły ton głosu	Gestykuje gdy mówi, lubi trzymać długopis w ręce i bazgrać	Wykonuje różne ruchy, wstaje, przechodzi się po klasie, nie lubi słuchać, gdyż niewiele z tego rozumie
<b>4.</b>	Przeszkadza mu bałagan w pokoju	Przeszkadzają mu odgłosy, muzyka. Gdy się uczy musi mieć ciszę	Nie może się skoncentrować, gdy przypuszcza, że jest nielubiany	Rozprasza go wszelkie ruchy w pomieszczeniu gdzie się uczy
<b>5.</b>	W czasie rozmowy utrzymuje kontakt wzrokowy z rozmówcą, a gdy myśli ma tendencję do spoglądania ku górze	Rzadko nawiązuje kontakt wzrokowy z mówcą, ma tendencję do spoglądania na lewo i prawo w kierunku swoich uszu	Patrzy na rozmówcę by odczytać wyraz jego twarzy, emocje. Gdy rozmyśla, kieruje wzrok w dół, często w lewo.	Unika kontaktu wzrokowego podczas rozmowy. Myśli ze spuszczonego wzrokiem, często w prawą stronę

6. Nauczyciel przedstawia jeszcze jeden sposób rozpoznawania dominującego zmysłu i wiesz na tablicy pytanie –

**Gdzie kieruje wzrok w czasie rozmowy?** (w tabeli rubryka nr 5) – dodając, że kierowanie wzroku w odpowiednią stronę jest również wskazówką rozpoznawania dominującego zmysłu.

Następnie nauczyciel prosi uczniów o wykonanie następującego ćwiczenia w parach – zadają koledze pytanie *Czy mógłbyś pójść ze mną po zakupy po szkole?* I dokładnie obserwują ruch oczu partnera w czasie słuchania i udzielonej przez niego dowolnej odpowiedzi.

Nauczyciel demonstruje jak kieruje wzrok w czasie rozmowy wzrokowiec, słuchowiec, dotykowiec i kinestetyk. Później celem sprawdzenia przyswojenia tej

informacji czyta głośno opisy i prosi uczniów o dopasowanie do poszczególnych stylów poznawczych i dołączenie do tablicy.

7. Praca w parach – uczniowie patrząc na tablicę próbują określić swój styl poznawczy oraz partnera. Piszą na małych karteczkach jaki styl rozpoznają u siebie a jaki u kolegi. Następnie porównują informacje i starają się je uzasadnić.
8. Nauczyciel kieruje do klasy pytanie – *Gdybyś miał wybrać się na randkę – jaki sposób spędzenia wolnego zaproponowałbyś osobie, która jest: wzrokowcem, słuchowcem, dotykowcem, kinestetykiem?*

Na zakończenie nauczyciel dodaje, że na następnej lekcji uczniowie będą mieli okazję sprawdzić dzisiejsze przypuszczenia wypełniając ankietę psychologiczną. Po jej interpretacji będą wspólnie zastanawiać się, jak przyspieszyć proces uczenia się wykorzystując dominujący styl poznawczy.

#### **Bibliografia:**

Dryden G., Vos J., *Rewolucja w uczeniu się*. Poznań 2003. Zysk i S-ka.

Linksman R., *W jaki sposób szybko się uczyć*. Warszawa 2001. Bertelsmann Media Sp.z o.o.

Powell T., Powell J., *Panowanie nad umysłem*. Kraków 1995. MEDIUM.

**Opracowała: mgr Dorota Mołda** – nauczyciel Publicznego Gimnazjum w Małogoszczu